

Огляд організації професії актуаріїв у Великій Британії

Вступ

Актуарна діяльність у Великій Британії переживає період змін. За останні роки ця галузь стала об'єктом постійної критики у зв'язку з фінансовими проблемами, які мали як пенсійні фонди, так і страхові компанії.

Після того, як виникли значні проблеми у компанії «Equitable Life», лідера у страховому бізнесі, за замовленням уряду Великої Британії було здійснено незалежну перевірку стану актуарної галузі, результати якої були оприлюднені в березні 2005 року. Звіт за результатами цієї перевірки містить рекомендації щодо докорінної реструктуризації корпоративного управління в актуарній галузі.

У першій частині цього документу міститься визначення ролі та опис організації актуарної діяльності в тому вигляді, в якому вона існує зараз, включно з тим, які професійні об'єднання з правами юридичних осіб було створено в цій галузі, яка сфера їхньої діяльності, як вони здійснюють саморегулювання, професійне навчання, як відбувається співробітництво між ними, як запроваджуються нові методи роботи, забезпечуються корпоративне управління та відповідна інфраструктура. Решта документу розглядає рекомендації, запропоновані у березневому звіті 2005 року (так званому Звіті Моріса), які наразі знаходяться на стадії реалізації та набудуть чинності з 1 квітня 2006 року.

У додатку міститься загальний огляд основних регулятивних органів, що здійснюються нагляд за пенсійним та страховим секторами. Ці органи так чи інакше взаємодіють з актуаріями.

Факультет та Інститут актуаріїв

Факультет актуаріїв та Інститут актуаріїв у Шотландії - це два професійні об'єднання актуаріїв Великої Британії. Факультет та Інститут актуаріїв тісно співпрацюють як Професія актуаріїв¹ (професійні об'єднання) країни та мають спільний Кодекс етики та професійні (технічні) стандартами, спільну систему професійної підготовки і значною мірою спільні витрати.

Як і більшість професійних об'єднань Великої Британії, Інститут та Факультет («Професія») відіграють подвійну роль: вони є органом, що, з одного боку, *представляє* своїх членів перед широким загалом, а, з другого боку, *регулює* діяльність своїх членів на благо суспільства. Ця подвійна роль включає такі функції:

- *Регулювання* членів об'єднання щодо виконання ними вимог як Кодексу етики, так і професійних (технічних) стандартів;
- *Професійне навчання* осіб, які бажають стати актуаріями, та *постійне подальше підвищення кваліфікації* існуючих актуаріїв;
- *Співробітництво* з урядовими органами, приватним сектором, органами нагляду та іншими професіями;
- *Запровадження нових методів діяльності (інновації)*, за допомогою відповідних досліджень та професійних дискусій, з метою розширення та поглиблення професійних знань;
- *Заохочення* актуарної діяльності взагалі (але не конкретних осіб або фірм).

¹Під «Професією актуаріїв» (з великої літери) маються на увазі Факультет і Інститут актуаріїв, у той час як «професія актуаріїв» (актуарна діяльність – з малої літери) означає всіх осіб даної професії у Великій Британії, які є членами цих двох організацій.

Представники професії актуаріїв традиційно прагнули до *об'єднання та співробітництва* як у місцевому масштабі, так і на міжнародному рівні. Об'єднання актуаріїв різних країн світу тісно співпрацюють між собою. Між об'єднанням актуаріїв Великої Британії та кількома міжнародними організаціями існують угоди про взаємне визнання, які дають можливість актуаріям однієї країни отримувати кваліфікацію актуарія в іншій країні.

Історично склалося так, що багато зарубіжних актуаріїв отримали підготовку в Інституті та Факультеті актуаріїв, які також здійснювали регулювання їхньої діяльності. Із часом у багатьох із таких країн було утворено відповідні професійні органи, але ще не всі вони досягли повної автономії.

Сфери діяльності актуаріїв

Діяльність актуаріїв полягає в застосуванні математичних методів та підходів, що використовуються в економіці та фінансах, до управління активами та зобов'язаннями, причому найчастіше в тих галузях, де вирішальним є фактор довгострокового планування.

Актуарії в основному займаються кількісною оцінкою та управлінням зобов'язаннями в галузі *страхування життя, пенсійного забезпечення та загального страхування*. Це три основні галузі, в яких працюють актуарії як наймані працівники або як консультанти, та в яких роль актуаріїв закріплена на рівні законодавчих або нормативних актів. У цих галузях у Великій Британії професійна діяльність актуаріїв практично ніколи не стикалася з конкуренцією.

Невід'ємною частиною роботи актуаріїв є визначення взаємозв'язку між активами та зобов'язаннями – тобто, визначення потреби в капіталі та того, чи належним чином його інвестовано з огляду на взяті зобов'язання. Хоча не лише актуарії займаються цим аспектом фінансового менеджменту, у Великій Британії дуже незначна кількість професій конкурує в цьому з актуаріями. Актуарії також працюють інвестиційними менеджерами, аналітиками та радниками, конкуруючи зі значно більшою кількістю фахівців інших напрямків.

Біля 7 000 кваліфікованих актуаріїв є дійсними членами Інституту та Факультету актуаріїв, з них приблизно 4 500 практикують у Великій Британії, причому 1 000 знаходяться на посадах, які згідно з відповідними законодавчими або нормативними актами можуть обіймати лише актуарії. Актуарії, що практикують у Великій Британії, розподіляються за різними галузями приблизно так:

- Пенсійне забезпечення 40%
- Страхування життя 30%
- Загальне страхування 10%
- Інвестиційна діяльність 7½%
- Інше 7½%
- Діяльність невідома 5%

СТРАХУВАННЯ ЖИТТЯ

Загальний огляд

Приблизно 30% актуаріїв працюють в галузі страхування життя як співробітники або директори фірм, радники компаній зі страхування життя або як працівники органу нагляду – Управління з фінансового регулювання та нагляду (FSA – Financial Services Authority).

З 1 400 актуаріїв приблизно 120 мають сертифікати актуарія-практика, які дають їм право на статус Призначеного актуарія і на підготовку обов'язкової звітності для FSA щодо фінансового стану (кредитоспроможності) їхніх фірм, а ще 300 осіб виконують функцію помічників Призначених актуаріїв і готують звіти щодо стану резервів та оцінки активів. За новими правилами FSA функція Призначеного актуарія була розділена на три окремі частини (див. далі).

Решта 1 000 актуаріїв, що працюють в галузі страхування життя, має справу з різними аспектами страхування життя, такими як визначення цін на страхові продукти та розроблення продуктів, маркетинг, дослідження, управління ризиками та нагляд.

Ринок страхування життя

Приблизно 200 компаній мають ліцензію на здійснення страхування життя у Великій Британії. Найбільші десять із них контролюють 70% ринку. Деякі компанії, зокрема "Royal & Sun Alliance" та «Equitable Life», припинили запровадження нового бізнесу, але не скасували попередні положення. У даний час активи компаній зі страхування життя перевищують 1 трильйон фунтів стерлінгів.

Існують також так звані товариства взаємної допомоги (організації із взаємної допомоги, на які поширюється окремий режим регулювання). Приблизно 40 таких товариств мають ліцензію на здійснення страхування життя, а їхні активи складають приблизно 15 мільярдів фунтів стерлінгів.

Продукти, які продають компанії зі страхування життя, можуть бути призначені для надання захисту у певному випадку або служити засобом створення заощаджень, а деякі продукти виконують обидві функції. Елемент захисту у страхових полісах включає сплату певної суми у випадку смерті («страхування життя») або виплату певних сум протягом життя (ануїтет, рента). Перелік продуктів захисту за останні двадцять років розширився і тепер включає дуже важливі продукти захисту на випадок хвороби та/або інвалідності.

Засоби створення заощаджень поділяються на три категорії:

- *прибуткові*: коли дохід інвестора включає додаткові «винагороди», що виплачуються компаніїю;
- *пов'язані з інвестицією*: коли дохід інвестора безпосередньо залежить від якості та ефективності базових інвестицій; а також
- *неприбуткові*: коли дохід - це грошова сума, визначена на початку дії полісу.

Роль Призначеного актуарія та його правонаступників

До 2005 року кожна компанія зі страхування життя повинна була, згідно з законом, мати Призначеного актуарія, який відповідав за моніторинг її фінансового стану (кредитоспроможності) та надавав відповідні поради з цього питання раді директорів. Призначений актуарій також готував для FSA обов'язкову звітність щодо оцінки зобов'язань компанії згідно з Актом (законом) про страхові компанії 1982 року.

Відповідно до цього закону, до функцій Призначеного актуарія належали, зокрема, визначення та моніторинг всіх ризиків, на які наражається страхувальник та які можуть вплинути на здатність фірми виконувати свої зобов'язання перед власниками полісів. Роль Призначеного актуарія також передбачала надання порад раді директорів щодо розподілу будь-яких надлишкових коштів серед різних класів та поколінь власників полісів.

У 2005 році інститут Призначених актуаріїв було скасовано. Згідно з новим порядком, було запроваджено три нових актуарних функції:

- *Виконавець актуарної функції* (Actuarial Function Holder) відповідає за надання порад з актуарних питань раді директорів компанії, в тому числі порад щодо розрахунку зобов'язань за страховими полісами.
- *Актуарій прибутків* (With-Profits Actuary) відповідає за надання порад з актуарних питань директорам компанії при прийнятті ними рішень щодо операційної діяльності компанії, яка передбачає додаткові доходи для інвесторів (with-profit) .

- *Актуарій-наглядовець* (Reviewing Actuary) – актуарій, який не є співробітником фірми, а найнятий аудитором для вироблення думки щодо того, як компанія обчислює свої зобов'язання, та щодо інших пов'язаних із цим питань.

Мета нового режиму – забезпечити виконання вимоги, згідно з якою відповідальність за прийняття рішень покладається на директорів компанії зі страхування життя (які є адресатами порад актуарія), а не на Призначеного актуарія. Велике значення має також те, що за нового режиму розширюється обсяг аудиторського висновку, до якого включається актуарна оцінка зобов'язань компанії.

ПЕНСІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Загальний огляд

Приблизно 1 800 актуаріїв Великої Британії працюють в галузі пенсійного забезпечення. Більш ніж 1 400 із них є консультантами корпоративних та професійних пенсійних фондів, а приблизно 300 працюють у страхових компаніях.

Пенсійні актуарії надають різноманітні консультаційні послуги, наприклад, щодо визначення структури пенсійних виплат, встановлення зв'язків із членами фондів та вироблення інвестиційної стратегії. Біля половини актуаріїв, що працюють у системі пенсійного забезпечення (960 осіб), є Актуаріями пенсійних схем і виконують відповідні обов'язки, покладені на них законодавством.

Роль Актуарію пенсійних схем

Якщо йдеться про пенсійні схеми з визначеними виплатами, Актуарій пенсійних схем відповідає за кілька завдань, визначених Актом (законом) про пенсії 1995 року, до яких належать:

- оцінка активів та зобов'язань, що здійснюється кожні три роки (звіт надається опікунам пенсійної схеми);
- підготовка різноманітних сертифікатів та/або висновків, що вимагаються за законом (наприклад, сертифікація розмірів внесків та мінімальних рівнів фондівання та у зв'язку зі злиттям пенсійних схем);
- розрахунок певних умов виплат (наприклад, щодо передачі прав на суми пенсійних виплат та дострокового виходу на пенсію).

Більшість порад Актуарія пенсійних схем, за законом, повинна бути доступною для членів пенсійної схеми. Акт про пенсії покладає на Актуарія пенсійних схем зобов'язання негайно повідомляти регулятора пенсійних фондів про виявлені ним проблеми в адмініструванні схеми в рамках чинних законодавчих та нормативних актів.

Пенсійне забезпечення

У Великій Британії існує приблизно 100 000 професійних пенсійних фондів, які володіють сукупними активами у 800 мільярдів фунтів стерлінгів. Деякі з цих схем дуже незначні за розміром. Приблизно 300 схем мають 70% як загальної кількості членів, так і загальної суми активів пенсійних схем.

Існує дві категорії пенсійних схем: схеми, за яких за допомогою відповідної формули визначається розмір *виплати* (зазвичай в залежності від розміру заробітної платні або трудового стажу), та схеми, де кожен член сплачує визначені *внески*, а виплати дорівнюють накопиченим фондам кожного члена (більшість з яких, згідно з законом, конвертується в пенсії після досягнення членами пенсійного віку).

За останні кілька років дуже багато пенсійних схем відмовились від системи визначених виплат та перейшли до системи визначених внесків. В результаті, хоча значна частка від 800 мільярдів фунтів стерлінгів пенсійних активів у Великій Британії і залишається у схемах з визначеними виплатами, проте більшості нових членів пенсійних схем наразі пропонується система визначених внесків (які зазвичай сплачуються роботодавцем).

ЗАГАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Загальний огляд

Приблизно 400 актуаріїв Великої Британії працюють в галузі загального страхування як наймані працівники (наприклад, у компаніях зі страхування та перестраховування та в синдикатах «Lloyd's») або як консультанти.

Приблизно 100 актуаріїв загального страхування займаються в основному оцінкою резервів, а 50 із них є Актуаріями синдикату і працюють в синдикатах «Lloyd's», для яких існує обов'язкова вимога щодо надання актуарного висновку про стан резервів. Більшість актуаріїв синдикатів працюють як консультанти. Решта 300 актуаріїв загального страхування займаються визначенням цін на продукти фірм, управлінням капіталом, бізнес-плануванням та перестраховуванням.

Роль Актуарію синдикату

Роль Актуарію синдикату, згідно з Правилами оцінки зобов'язань «Lloyd's», полягає в підготовці Звіту актуарія синдикату «Lloyd's», де викладені його/її висновки щодо того, чи відповідають створені Агентом-розпорядником (Managing Agent) резерви очікуваним витратам, які виникнуть після задоволення відповідних вимог, та загальним видаткам (або чи перевищують резерви ці витрати). Органи нагляду США теж вимагають надання подібних висновків від довірчих (трастових) фондів синдикатів «Lloyd's», як знаходяться та працюють у США, наражаючись на відповідні.

Загальне страхування

Загальним страхуванням мають право займатися понад 650 компаній. Крім того, таке право мають і 66 синдикатів «Lloyd's». Загальна сума сплачених страхових премій складає біля 50 мільярдів фунтів стерлінгів, з яких приблизно дві третини припадає на компанії Великої Британії, чверть - на «Lloyd's» та 10% - на інші категорії (наприклад, взаємні фонди зі страхування морських перевезень- так звані "P&I clubs (protection and indemnity clubs)", які традиційно займаються страхуванням відповідальності перед третіми особами, що постає в результаті морських перевезень).

Галузь загального страхування (або «страхування не життя») наражається на різноманітні ризики, починаючи з роздрібних продуктів, таких як страхування автомашин або житла, і закінчуючи складними ризиками, пов'язаними із власністю на комерційну нерухомість, та ризиками відповідальності. Управління ризиками на цьому ринку має значною мірою інтернаціональний характер, коли кілька ризиків хоча б частково розподіляються поза межами внутрішнього ринку з метою їхньої мінімізації.

ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Загальний огляд

Приблизно 300 актуаріїв у Великій Британії працюють в галузі інституційного інвестування, в основному у підрозділах управління коштами фірм зі страхування життя або як консультанти з питань інвестицій. Все більше актуаріїв працюють у компаніях з управління активами та в інвестиційних банках у підрозділах, що займаються розробленням нових продуктів та управлінням ризиками.

Історично склалося так, що актуарії виконували ключову роль в інвестиційній діяльності, визначаючи стратегію інвестування для компаній зі страхування життя та пенсійних фондів від самого початку їх існування. До 1960-х років лише актуарії мали право займатися перевіркою інвестиційної експертизи. Однак за останні 40 років інвестиційна галузь зростає і дуже ускладнилась. Наразі в цій галузі існує дуже жорстка конкуренція між представниками різних професій, які мають відповідні вміння та досвід.

Сьогодні актуарії зберігають свої позиції в основному в галузі управління інвестиціями інституційних інвесторів, які мають довгострокові зобов'язання.

Основні області діяльності актуаріїв

Виділяються такі області діяльності:

- інвестиційний менеджмент та стратегічне планування, в тому числі вироблення стратегій збалансування активів/зобов'язань та похідних інструментів;
- керівництво фірмами з інвестиційного менеджменту, в тому числі їхній відбір та оцінка ефективності їхньої роботи;
- розроблення продуктів для інституційних та дрібних інвесторів;
- управління ризиками, включно з методиками кількісного контролю ризиків;
- розроблення індексів (в тому числі, наприклад, серії актуарних індексів «Файненшіел Таймс» (the FT-Actuaries series)).

ІНШІ СФЕРИ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ АКТУАРІЇВ

Приблизно 300 актуаріїв залучені до сфер діяльності, відмінних від описаних у попередніх розділах. Деякі працюють в галузях, суміжних із тими, де в основному зосереджена діяльність актуаріїв. Наприклад, дехто з актуаріїв працює в галузі охорони здоров'я, інші - в банках, виконуючи обов'язки радників або як штатні працівники. Відомо також, що актуарії працюють в інших галузях фінансової діяльності, наприклад, у сфері управління ризиками. Деякі актуарії працюють в галузі консультування з питань управління.

САМОРЕГУЛЮВАННЯ

Загальний огляд

Професія актуарія (Інститут та Факультет актуаріїв) здійснює регулювання професійної діяльності своїх членів. Повноваження щодо такого регулювання витікають із відповідних контрактів, укладених між кожним членом та професійною організацією, до якої вони приєдналися. Інститут та Факультет не мають права здійснювати регулювання компаній, за виключенням їхнього інвестиційного бізнесу і лише тих фірм, які вирішили отримати дозвіл на свою діяльність від професійного об'єднання актуаріїв, а не від FSA.

Регулювання професії актуаріїв передбачає наявність кодексів або стандартів з питань етики та з технічних питань, зібраних у *Посібнику з актуарної діяльності*.

Як Інститут, так і Факультет актуаріїв мають свої дисциплінарні вимоги, проте одночасно можуть ефективно працювати і в рамках єдиних вимог. До санкцій, які можуть вживатися в разі порушень дисциплінарних вимог, належать штрафи, тимчасове припинення діяльності, виключення та додаткове примусове навчання або посилений нагляд.

Посібник з актуарної діяльності (ПАД – Manual of Actuarial Practice (MAP))

ПАД можна знайти на веб-сайті Інституту та Факультету актуаріїв (доступ є на головній сторінці сайту). Він складається з трьох розділів:

- A Код етики, який називається «Стандарти професійної поведінки» (СПП – Professional Conduct Standards (PCS)): це єдиний документ, в якому викладено загальні етичні стандарти, що ними мають послуговуватись усі актуарії (включно з тими, що проходять навчання на отримання кваліфікації актуарію), які працюють у будь-якій галузі актуарної діяльності, а також, у разі необхідності, за межами робочого середовища.
- B 35 технічних стандартів актуарної діяльності, під назвою Вказівки та нотатки (ВН – Guidance Notes (GN)), які використовуються у конкретних областях актуарної діяльності, наприклад, визначення функцій Призначеного актуарія (ВН1). Хоча ці стандарти і мають назву «вказівки та нотатки», проте вони є обов'язковими в тому сенсі, що їхнє невиконання вважається достатнім приводом для покарання за порушення встановлених правил поведінки.
- C Опис процедури ухвалення або внесення змін до професійних вказівок (спільний термін для СПП та ВН).

СПП існує задля захисту суспільства, а не членів професії. Його зміст поширюється як на Інститут, так і на Факультет актуаріїв. Кінцеве ухвалення Посібника є повноваженням Правління Факультету та Інституту – органу, за допомогою якого ці дві професійні організації здійснюють управління своїми справами та координують свої дії.

Кожні нові вказівки та нотатки або суттєві зміни до існуючих спочатку надаються для обговорення у вигляді проекту документу (ПД.) Такі проекти або веб-сторінки, на яких вони містяться, розсилаються всім членам та стороннім особам, які можуть мати інтерес у матеріалі, що міститься в даному ПД.

Дисциплінарні вимоги Факультету та Інституту актуаріїв

Кожен з професійних органів має власні дисциплінарні вимоги з початку свого існування.

Починаючи з 2004, ці вимоги ефективно діють як єдині для обох установ: обидві організації мають однакові правила; одні і ті самі особи призначаються для контролю за виконанням вимог і додержанням дисципліни; якщо це доречно, дисциплінарні справи можуть розглядатися спільно, наприклад, коли у тій самій справі проходять як член Інституту, так і член Факультету.

Функції адміністрування та управління дисциплінарними процедурами, а також призначення членів дисциплінарного суду були виведені з-під контролю рад обох установ, однак за законом процес дисциплінарного покарання залишається функцією професійного органу.

Відповідно до вимог обох інституцій, дисциплінарне розслідування ініціюється кожен раз, коли подається скарга – від іншого актуарія або від сторонньої особи – з конкретними звинуваченнями на адресу зазначеного актуарія. Інститут та Факультет також мають повноваження (яке виконується одним із Почесних секретарів) передати справу для додаткового розслідування, якщо з'ясовуються обставини, які обґрунтовують таку дію, а скарг не поступало.

Між 1989 та 2003 роками на розгляд Дисциплінарного суду було подано 17 скарг. За 16 з них було виявлено порушення правил професійної поведінки, причому 11 мали місце в період між 2001 та 2003 роками. Важко сказати, чим пояснюється таке зростання порушень за останні роки – погіршенням поведінки чи більш пильним ставленням до них, проте варто уваги те, що 8 із цих останніх за часом справ було порушено на підставі скарг регулятора пенсійних фондів у зв'язку з порушенням законодавства та нормативних актів після 1997 року, колу регулятор був заснований.

Усі звинувачення у посадових порушеннях вважаються серйозними. Призначені Дисциплінарним судом санкції варіюються в залежності від серйозності порушення. За чотирма із 16 фактів порушень було призначено штрафи у сумах, що перевищують 500 фунтів стерлінгів, одна справа закінчилася припиненням дії сертифікату актуарія, а п'ять припиненням членства у професійних організаціях. Крім того, одне порушення було настільки серйозним, що завершилося б виключенням, якби особа, що його скоїла, не звільнилась раніше. Наразі в процесі розгляду знаходяться вісім справ про дисциплінарні порушення.

Події в галузі регулювання актуарної діяльності напередодні підготовки Звіту Морріса

Перед тим, як були оприлюднені результати Звіту Морріса, відбулися три події:

- *Комітет стандартів актуарної діяльності:* спеціальною комісією було надано пропозицію про створення Комітету стандартів актуарної діяльності за участю більшості незалежних членів професійних інституцій з метою нагляду за процесом вироблення вказівок щодо професійних та технічних стандартів актуарної діяльності. Суть цієї пропозиції, відповідно до якої здійснювалася подальша робота, полягала в тому, щоб ввести до процедур визначення професійних стандартів концепцію незалежності.
- *Підтвердження професійної компетентності:* за існуючими вимогами Призначені актуарії (компаній зі страхування життя), Актуарії пенсійних схем (пенсійних фондів) та Актуарії синдикату («Lloyd's») повинні мати сертифікати актуарія-практика. Професійні інституції розглядають пропозицію щодо поширення вимоги щодо сертифікації на всіх актуаріїв, які надають консультації з актуарних питань. Ця пропозиція передбачає, що підтвердження (ратифікація) нових сертифікатів для посад не регулятивного характеру повинно відбуватися кожні п'ять років, а для посад, пов'язаних із офіційно-регулятивними функціями – як і раніше, щорічно.
- *Експертна оцінка з боку інших актуаріїв:* Професійні інституції вже прийняли рішення запровадити експертну оцінку роботи актуаріїв, яку б здійснювали інші актуарії. Ці плани мали відповідати змінам у ролі актуаріїв у страхуванні життя. Попередній проект документу щодо експертної оцінки в галузі пенсійного забезпечення (ПД 52) був підготовлений у лютому 2004 року, що стало початком першого етапу запровадження такої експертної оцінки. Група «Lloyd's» не в захваті від ідеї експертної оцінки роботи Актуаріїв синдикату.

НАВЧАННЯ

Вступ

Професійні інституції актуарної діяльності («Професія») є кваліфікаційним органом для актуаріїв Великої Британії. Кваліфікація актуарія надається після успішної здачі ряду іспитів з теорії актуарної діяльності та практичних методик її застосування у галузях, які того потребують.

Наразі Факультет та Інститут мають 4 100 слухачів у Великій Британії та біля 3 100 у приблизно 80 інших країнах (професійні об'єднання актуарної діяльності Великої Британії є органом, що приймає іспити на отримання кваліфікації актуарія в Ірландії та Південно-Африканській Республіці, а також має право виступати в цій якості в ряді інших країн світу). Більшість із тих, хто сьогодні отримує кваліфікацію актуарія, отримують дипломи університетів, перш ніж приєднатись до професії актуаріїв.

Після отримання кваліфікації актуарію необхідно постійно продовжувати навчання в рамках програм Постійного професійного розвитку (ППР).

Програма отримання кваліфікації (дійсного члена професійних інституцій)

Програма отримання кваліфікації актуарія часто перевіряється та переглядається, аби відповідати поточним вимогам. Нова програма була запроваджена у квітні 2005 року замість попередньої, який діяла з квітня 1999 року. Нова програма набуття кваліфікації дійсного члена Інституту або Факультету складається з чотирьох блоків завдань:

- *Основні технічні завдання:* вісім предметів, в тому числі економіка, фінансова математика та фінансова звітність. Крім того, всі студенти, прийняті після червня 2004 року, повинні прослухати курс розуміння професії та бізнес-середовища.
- *Основні практичні завдання:* три предмети, які навчають застосуванню актуарних концепцій для вирішення практичних задач, моделювання даних та роз'яснення концепцій актуарної діяльності неспеціалістам.
- *Спеціальні технічні завдання:* слухачі повинні прослухати два із шести запропонованих курсів, які включають курси зі страхування життя, загального страхування, пенсійного забезпечення та інвестиційної діяльності.
- *Спеціальні практичні завдання:* підготовка письмової роботи з вирішенням практичної задачі (на матеріалі Великої Британії) з одного із шести запропонованих вище предметів.

Існує ще дві додаткові умови прийняття на курс підготовки до іспитів на отримання кваліфікації дійсного члена Факультету або Інституту: претенденти повинні мати три роки актуарного стажу та (за вимогою Інституту) бути старшими за 23 роки. Протягом року занять для отримання відповідної кваліфікації всі слухачі повинні прослухати дводенний курс професійної етики.

Проміжна кваліфікація (асоційованого члена)

Інститут та Факультет також надають проміжну кваліфікацію асоційованого члена (на сьогоднішній день приблизно 430 осіб). Ця кваліфікація надає право голосу з деяких (не всіх) питань діяльності Інституту та Факультету; вона не надає жодного особливого статусу в тому, що стосується кваліфікації, необхідної для роботи.

Історично склалося так, що статус асоційованого члена надавався на різних етапах проходження програми навчання. Не всі асоційовані члени продовжують навчання для здобуття кваліфікації дійсного члена, тож до асоційованих членів належать особи, які знаходяться на різних етапах програми отримання кваліфікації. Статус асоційованих членів наразі надається тим, хто здав іспити з основних технічних та основних практичних дисциплін.

Постійний професійний розвиток (ППР – Continuing Professional Development (CPD))

Інститут та Факультет («Професія») є прихильниками ідеї постійного, протягом всього життя навчання та підвищення кваліфікації – *Постійного професійного розвитку* (ППР). Мінімальний рівень ППР є обов'язковим (і підлягає моніторингу) для актуаріїв, які мають сертифікат, що дозволяє їм виконувати функцію Призначеного актуарія. Мінімальний рівень – це 15 годин на рік так званого «Формального ППР» плюс одна година на тиждень (в середньому) «Неформального ППР».

- *Формальний ППР* – це участь у навчальних курсах, професійних семінарах-обговореннях та інших подібних заходах.
- *Неформальний ППР* – будь-яка інша діяльність, спрямована на професійний розвиток, наприклад, читання, підготовка на робочому місці, навчання інших тощо, не обов'язково суто технічного характеру.

Інститут та Факультет пропонують широкі можливості для підвищення кваліфікації актуаріїв, в тому числі:

- Програми конференцій з кожної з основних практичних дисциплін;
- Семінари з різних злободенних тем та короткострокові курси з конкретних технічних питань;
- Додаткові навчальні курси, іноді з (добровільними) іспитами, з нових предметів, ще не включених до навчальної програми, та/або з предметів, які з'явилися нещодавно і з якими старші за віком актуарії бажають познайомитись;
- Щомісячні зустрічі, на яких обговорюються поточні питання та відбувається презентація на певну теоретичну тему («сесійні засідання»);
- Зустрічі для молодших членів (до і після отримання кваліфікації) на засіданнях місцевих об'єднань актуаріїв з метою обговорення питань як технічного, так і загального характеру, включно із щорічними дводенними Зборами молодших членів.

СПІВРОБІТНИЦТВО

Загальний огляд

Оскільки Інститут та Факультет є одночасно регулятивним та представницьким органом професії актуаріїв, він зобов'язаний співпрацювати з багатьма іншими органами, які виконують державні та/або приватні функції. До таких органів належать уряд та органи нагляду; приватний сектор (зокрема компанії з фінансових послуг, хоча і не лише вони); інші професійні об'єднання; преса; а також об'єднання споживачів.

Уряд та органи нагляду

Інститут та Факультет постійно ведуть діалог з урядовими структурами та органами нагляду, включно з Казначейством, Департаментом праці та пенсій, регулятором пенсійних фондів та FSA. В результаті практичного запровадження рекомендацій Звіту Морріса (див. далі), Факультет та Інститут нині підтримують тісний зв'язок з Радою з питань фінансової звітності (PB3 – Financial Reporting Council (FRC)).

Приватний сектор та об'єднання споживачів

В галузях страхування та пенсійного забезпечення контакти з приватним сектором як правило підтримуються через Асоціацію страхувальників Британії та Національну асоціацію пенсійних фондів. Інститут і Факультет також співпрацюють з об'єднаннями споживачів, такими як Національна рада споживачів та Асоціація споживачів.

Інші професійні об'єднання

Інститут та Факультет («Професія») традиційно підтримують тісні зв'язки з професійними об'єднаннями бухгалтерів та аудиторів. Після того, як обов'язки щодо визначення стандартів бухгалтерського обліку перейшли від професійних об'єднань до незалежного Комітету стандартів бухгалтерського обліку та звітності, були встановлені тісніші зв'язки із цим органом (а пізніше, після переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку, з Комітетом міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності), у той час як зв'язки з професійними об'єднаннями були послаблені. Інститут та Факультет («Професія») постійно беруть участь у розвитку стандартів бухгалтерського обліку та звітності з питань, які знаходяться в межах їхньої компетенції, вносячи пропозиції під час обговорення опублікованих консультаційних документів та надаючи поради.

Інститут та Факультет також мають тісні контакти з Інститутом пенсійного менеджменту (ІПМ – Pensions Management Institute (PMI)), професійним об'єднанням менеджерів пенсійних фондів (зазвичай вони не є актуаріями)

Інновації

Загальний огляд

Інститут та Факультет («Професія») приділяють велике значення дослідженням в усіх сферах своєї діяльності. Результати цих досліджень поширюються (серед членів та широкої публіки) різними способами:

- На презентаціях, що здійснюються на щомісячних засіданнях, або під час лекцій на конференціях;
- У публікаціях в «Британському актуарному журналі» (БАЖ – British Actuarial Journal (BAJ)), виданні Факультету та Інституту, який виходить п'ять разів на рік та надсилається всім членам;
- У публікаціях в інших відповідних виданнях, наприклад, міжнародних актуарних журналах та/або на професійному веб-сайті;
- Через зв'язки з відповідними органами – урядовими структурами та агентствами та іншими професійними об'єднаннями.

Дослідження

Одним із найвідоміших сфер актуарних досліджень є робота Бюро довгострокових досліджень смертності (БДДС – Continuous Mortality Investigation Bureau (CMIB)) з питань тривалості життя. БДДС займається збором даних компаній зі страхування життя та пенсійних фондів та розраховує ймовірність продовження життя із року в рік (на основі чого визначаються конкретні цифри «тривалості життя», які потім часто публікуються в пресі та різноманітних виданнях).

Інститут та Факультет («Професія») особливо цікавляться дослідженнями в галузях соціальної політики, пов'язаних або суміжних із актуарною діяльністю. Наразі в центрі уваги Ради соціальної політики «Професії» знаходяться такі питання:

- Державні пенсії та старіння населення
- Генетика та страхування
- Розуміння споживачами ризику інвестування
- Схеми випусків акцій (у житловому будівництві)

До інших тем поточних досліджень належать:

- Майбутнє інвестиційного бізнесу «з прибутком»
- Підготовка звітності за принципом справедливої вартості
- Майбутній попит на акції та облігації
- Андеррайтинг на основі доказів
- Відносини між актуаріями та аудиторами
- Страхування тяжких хвороб

Управління та фінансування досліджень

Більшість досліджень здійснюється актуаріями-практиками у вільний час (або за рахунок часу їхніх роботодавців). Робота БДДС – виключення, оскільки вона фінансується самими страховими компаніями. Інститут та Факультет («Професія») також має у своєму бюджеті статтю, призначену для надання грантів на дослідження, які здійснюються не членами об'єднання або членами, які не мають можливостей для фінансування своїх досліджень. Комітет з досліджень координує дослідження всіх актуаріїв, визначає області досліджень та заохочує волонтерів.

Інститут та Факультет співпрацюють з Радою інженерних та фізичних наукових досліджень (РІФНД – Engineering and Physical Sciences Council (EPSC)), яка здійснює управління державними коштами, що спрямовуються на університетські дослідження в галузі фінансової математики, і займаються дослідженнями в рамках Програми кількісного фінансування в математиці під егідою РІФНД.

КОРПОРАТИВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Загальний огляд

Факультет та Інститут є окремими професійними органами, кожен з яких має статут, наданий королівським наказом. Кожна з цих установ має свою власну Раду та звід правил та/або внутрішні положення, які (у наближенні) є аналогом ради директорів та меморандуму та статуту компанії, створеної згідно з Актом (законом) про компанії. В останні роки ці установи все тісніше співпрацюють як представницькі органи Професії актуаріїв Великої Британії, мають спільний Кодекс етики та технічні стандарти, спільну систему навчання актуаріїв та значною мірою спільні витрати, зокрема ті, що пов'язані зі спільною діяльністю.

Керівний орган (Правління) Факультету та Інституту (ПФІ – Faculty and Institute Management Committee (FIMC)) та його комітети

Обидві Ради делегують функцію поточного управління своїми справами керівному органу (Правлінню) Інституту та Факультету. Ради ретельно вивчають положення, зміни до них та бюджет, які пропонує ПФІ для втілення в життя розробленої стратегії і за практичне виконання яких несе відповідальність. Ради ж зберігають відповідальність за окремі види діяльності, фінанси та питання членства.

ПФА підпорядковуються кілька комітетів, наприклад, Комітет з питань пенсійного забезпечення та Комітет з питань страхування життя, які займаються різноманітними проблемами, пов'язаними з практичною актуарною діяльністю, а також такі комітети як Комітет професійних справ та Комітет з питань фінансів та загальних питань, які відповідають за різні аспекти управління професією (на відміну від питань актуарної практики).

ПФА має 19 членів, 12 з яких - Президенти, Головний виконавчий директор та Голова Правління, два – «перед-Президенти» (або «резервні» Президенти), а решта п'ятеро – члени організації, відібрані кожною з двох Рад для участі в роботі Правління без конкретних обов'язків («напів-керівництво» - quasi-non-executives). Два Президенти головує у ПФА, змінюючись щорічно.

Вибори членів Рад та Президентів

Інститут проводить вибори до Ради кожного року, коли п'ять із його членів ідуть у відставку за ротацією. (У Раді 30 членів, 5 з яких щорічно вибувають, отже, середній термін членства в Раді дорівнює шести рокам). Члени Ради, що ідуть у відставку, не мають права на негайне переобрання, однак, за виключенням цього обмеження, кожен дійсний член Інституту має право бути обраним або переобраним до Ради. Члени Ради Інституту обирають «резервного» Президента (який вже пропрацював два роки) за кілька місяців до виходу у відставку чинного Президента.

Факультет також обирає Раду кожен рік. Будь-який член Факультету має право бути обраним до Ради. Хоча всі члени Ради повинні переобиратися щорічно, якщо вони бажають продовжувати свою роботу в Раді, вимоги щодо ротації передбачають, що на практиці кожного року з Ради вибуває чотири члени. Президент Факультету обирається членами на Звичайних (щорічних) Загальних Зборах. Традиційно члени обирають Президента з кандидатів, висунутих Радою Факультету (також, на практиці, на два роки).

Фінансування

Спільний дохід Факультету та Інституту дорівнює приблизно 11 мільйонам фунтів стерлінгів на рік, джерелом його є установи – члени Факультету та Інституту, плата за іспити, підписку на видання та доходи від різних заходів. Взагалі було поставлено за мету забезпечити рівноправний розподіл витрат та прибутків із створенням достатніх резервів для кожної установи.

Звіт Морріса та його наслідки

Рекомендації Морріса

Міністр Фінансів Великої Британії ухвалив у Парламенті такі рекомендації:

- Регулювання актуарної діяльності має здійснюватись незалежним чином Управлінням фінансових послуг Великої Британії (FSA), яке також здійснює нагляд за галуззю бухгалтерського обліку та звітності та аудиту.
- FSA повинно створити комітет з актуарних стандартів (за участю більшості членів професійного об'єднання актуаріїв та представників користувачів актуарних послуг, споживачів та працівників нагляду) для вироблення технічних стандартів актуарної діяльності.
- FSA повинно також здійснювати нагляд за іншими видами діяльності актуаріїв, в тому числі за визначенням стандартів професійної етики (Кодексів поведінки); професійним навчанням базового та просунутого рівнів; моніторингом виконання професійних стандартів; виконанням дисциплінарних процедур.
- Комітет з актуарних стандартів повинен мати повноваження запроваджувати стандарти професійної етики, якщо вважає їх потрібними або якщо існуючих стандартів недостатньо. У звіті зазначається, що Комітет з аудиторської практики FSA вперше опублікував стандарти професійної етики у грудні 2004 року, які замінили стандарти професійної етики, визначені до того професійними об'єднаннями бухгалтерського обліку та аудиту.

Заміна саморегулювання

Основний висновок полягає в тому, що для відновлення довіри до професії актуарію саморегулювання актуарної діяльності необхідно замінити іншою системою. Саморегулювання призвело до виникнення ряду недоліків, включно з «послабленими, невизначеними та занадто обмеженими професійними стандартами, які сприймалися як такі, що знаходяться під впливом комерційних інтересів»; «відсутністю упереджу вального моніторингу відповідності дій членів професійним стандартам»; та «надмірною інтроспективністю професії, недостатньою її далекоглядністю та уповільненістю її модернізації».

“Малоймовірно, що подальше саморегулювання допоможе відновити довіру до професії актуарію з боку суспільства».

Проблема «недостатнього розуміння»

У Звіті зазначається, що в роботі актуаріїв виявлена «відсутність достатнього розуміння». Бесіди з багатьма користувачами звітів актуаріїв (в тому числі з членами опікунських рад пенсійних фондів, членами правлінь страхових компаній та провідними фахівцями страхових компаній) дозволили зробити висновок, що багато актуаріїв, що працювали в галузях страхування та пенсійного забезпечення, не спромоглися вичерпно донести до своїх клієнтів інформацію про ризики, на які вони наражаються.

Отже, ключовою стала рекомендація Звіту «ліквідувати розбіжності у розумінні». Звіт рекомендує новому Комітетові з актуарних стандартів, як його першочергове завдання, розробити загальні стандарти подання інформації для всіх актуарних звітів. Звіт зазначає, що ці стандарти повинні поширюватись на:

- Розкриття та роз'яснення використаних припущень та обговорення того, як було вироблене професійне судження та на чому воно ґрунтується;
- Питання, які методики було використано і чому;
- Аналіз чутливості результатів до змін припущень та методологій;
- Імовірнісний аналіз основних змінних або показників для конкретних сценаріїв;
- Що має тривожити клієнта, з урахуванням його здатності справлятися з різними типами та рівнями ризику.

Нові правила діяльності актуаріїв та опікунів пенсійних фондів

У зв'язку з критикою роботи актуаріїв пенсійних фондів Звіт пропонує таке:

- Опікуни пенсійних фондів повинні неформально оцінювати роботу актуаріїв раз на рік, а раз на три роки – здійснювати офіційну експертну оцінку їхньої діяльності;
- Опікуни пенсійних фондів повинні поглиблювати свої знання в галузі пенсійного забезпечення через навчання, яке спонсорувалося б регулятором пенсійних фондів;
- Опікуни повинні проводити тендер на надання актуарних послуг окремо від тендерів на надання послуг, пов'язаних із інвестиційним плануванням та управлінням коштами; а також
- Якщо опікуни пенсійних фондів здійснюють експертну оцінку роботи актуаріїв або проводять повторний тендер на актуарні послуги лише раз на п'ять-сім років, вони повинні дати членам пенсійного плану пояснення щодо такої бездіяльності.

Крім того, опікуни повинні заздалегідь визначати обставини, за яких може вийти з-під контролю конфлікт інтересів між членами та спонсорами пенсійного плану, і скористатися своїм першочерговим правом відмовитись від актуарних послуг у разі такого конфлікту.

Віддаючи належне тому, що у грудні 2004 рік була запроваджена вимога щодо добровільної експертної оцінки актуарної діяльності іншими актуаріями, яка має стати обов'язковою для всіх до кінця 2006 року, Звіт проте звернув увагу на те, що вимоги щодо незалежності особи, що готує таку експертну оцінку, від актуарія пенсійної схеми не існує. Звіт рекомендував, щоб регулятор пенсійних фондів «забезпечив формальну перевірку діяльності актуаріїв пенсійних схем незалежними фахівцями».

У Звіті також зроблено спробу передбачити та попередити потенційні конфлікти інтересів в процесі надання актуарних порад як опікунам пенсійних фондів, так і їхнім спонсорам (зазвичай роботодавцям), оскільки завжди існує можливість виникнення такого конфлікту інтересів між спонсором та членами пенсійного плану:

- Опікуни, спонсор пенсійного плану та актуарій повинні укласти чітко визначену письмову угоду, де б зазначалося, чому сторони вважають, що конфлікт інтересів можна контролювати;
- Якщо одна із цих трьох сторін вважає, що в певний момент виник суттєвий конфлікт інтересів, опікуни повинні мати можливість зберегти існуючого радника з актуарних питань;
- Факультет та Інститут («Професія») або інший відповідний орган повинні розробити вказівки для актуаріїв для визначення того, коли потенційні конфлікти інтересів вважати суттєвими.

На службі суспільних інтересів

Одна з найважливіших функцій, що її мають виконувати актуарії, які обіймають свої посади згідно з вимогою законодавства, полягає в тому, щоб задля інтересів спільноти повідомляти органи нагляду про будь-які потенційні та реальні проблеми. У Звіті підтримано ідею про те, що вище керівництво страхової фірми несе відповідальність за її дії, а за дії пенсійного фонду спільну відповідальність несуть його опікуни та спонсори. Звіт передбачає, що якщо актуарій знаходиться на своїй посаді згідно з вимогами законодавства, то обов'язок надавати інформацію регуляторам (органам нагляду) вважається для нього першочерговим в порівнянні з усіма іншими обов'язками та підзвітністю.

У Звіті зазначається, що актуарії мають задовольняти інтереси суспільства, виконуючи свою функцію у відповідності з найвищими стандартами, і це найкращим чином можна забезпечити через посилення нагляду. Управління фінансових послуг (FSA), регулятор пенсійного забезпечення та, можливо, Рада з питань фінансової звітності повинні мати повноваження покладати на актуаріїв, які виконують визначені за законом функції, обов'язок сигналізувати в разі виявлення ознак проблем, а також визначати вимоги щодо надання відповідної звітності та порядку подання таких сигналів.

Регулятори (органи нагляду) повинні забезпечити обов'язкові формальні перевірки роботи актуаріїв незалежними фахівцями. Уряд повинен гарантувати і тим, і іншим доступ до необхідної інформації та звільнення від обов'язку дотримуватись конфіденційності, а також забезпечити для актуаріїв належний правовий захист (наприклад, певний рівень захисту від наклепів, приміром, з боку їхніх клієнтів, про яких вони надають інформацію регуляторам).

Потреба в порадах щодо ризику нещасного випадку

У Звіті також розглядається потреба в консультаціях щодо оцінки ризику, які надаються компаніям із загального страхування (іноді їх називаються компаніями зі страхування майна/від нещасних випадків або компаніями зі страхування «не життя»). У Звіті робиться висновок, що «конче необхідно, щоб вище керівництво (компаній із загального страхування) отримувало поради від осіб, що мають відповідні знання та кваліфікацію в галузі визначення ризику та оцінки зобов'язань» та що «Управління фінансових послуг повинно ініціювати запровадження вимоги для компаній із загального страхування отримувати поради від кваліфікованих осіб відповідного фаху, які можуть належати до професії актуаріїв».

Виконання рекомендацій

Виконання рекомендацій відбувається наразі дуже активно. Важливу роль у цьому виконує Рада з питань фінансової звітності (РФЗ – Financial Reporting Council (FRC)). РФЗ:

Організує Комітет стандартів актуарної діяльності (КСАД) при РФЗ

Див. Додаток з описом КСАД. Основною функцією КСАД буде підвищення якості стандартів актуарної діяльності та сприяння прозорості роботи актуаріїв.

Готує введення професії актуаріїв до юрисдикції Комітету професійного нагляду в галузі бухгалтерського обліку та звітності (КПРБОЗ – Professional Oversight Sight Board for Accountancy (POBA)) при РФЗ

Це передбачає:

- Визначення стандартів професійної етики;
- Запровадження системи професійного навчання та постійного підвищення кваліфікації; а також
- Виконання процедур дисциплінарного контролю.

Наразі відбувається діалог між КПРБОЗ та спільнотою актуаріїв, присвячений практичному виконанню цієї рекомендації.

РФЗ підготує формальну угоду з професійними об'єднаннями актуаріїв, де будуть визначені ролі та обов'язки РФЗ, її структур (включно з КДРБОЗ) та професії актуаріїв. Ця угода також міститиме вимоги виконувати рекомендації КДРБОЗ як органу нагляду, а також що професійні актуарії нестимуть дисциплінарну відповідальність перед Комітетом дисциплінарних розслідувань в галузі бухгалтерського обліку та звітності.

Готує включення розгляду справ, які стосуються інтересів суспільства та пов'язані з діяльністю актуаріїв, до функцій Комітету дисциплінарних розслідувань в галузі бухгалтерського обліку та звітності (КДРБОЗ – Accountancy Investigation and Discipline Board (AIDB)) при РФЗ

У Звіті Морріса міститься рекомендація покласти на КДРБОЗ функцію розслідування та розгляду дисциплінарних справ, які стосуються інтересів суспільства та пов'язані з діяльністю актуаріїв.

КДРБОЗ та робоча група (яка представляє професію актуаріїв та складається з представників як Факультету, так і Інституту) обговорили подальші дії, спрямовані на те, щоб включити до функцій КДРБОЗ розгляд справ, які стосуються інтересів суспільства та пов'язані з діяльністю актуаріїв.

На основі цих дискусій наразі готується попередній проект процедури розслідування та слухання таких справ, який потім буде наданий для обговорення представникам професії актуаріїв та іншим зацікавленим особам.

Після такого обговорення КДРБОЗ підготує докладний опис нової процедури, який також підлягатиме обговоренню серед актуаріїв.

Для запровадження нової процедури необхідно буде внести зміни до статутів обох професійних об'єднань актуаріїв.

Висновок

Хоча актуарії Великої Британії і стверджують, що вони розпочали реформування своєї діяльності ще до підготовки Звіту Морріса, але все сказане вище вказує на те, що відбувся перехід від системи саморегулювання до системи, де органи управління з наданими законом повноваженнями, в яких працюють не актуарії, мають великий вплив на регулювання професійної діяльності актуаріїв.

У Звіт Морріса подекуди міститься досить жорстка критика професії актуаріїв Великої Британії. Оскільки Велика Британія належить до країн з давніми та розвиненими традиціями актуарної діяльності, ця подія спричинила шок і хвилювання серед актуаріїв усього світу та спонукала міжнародні організації актуаріїв розглянути свій власний стан та діяльність. Наразі цей процес ще не завершився.

Додаток: Установи, які здійснюють нагляд за галузями страхування та пенсійного забезпечення Великої Британії

Актарна діяльність

Інститут актуаріїв та Факультет актуаріїв у Шотландії – це два професійні об'єднання актуаріїв Великої Британії. Факультет та Інститут тісно співпрацюють як Професія актуаріїв²(професійні об'єднання) країни та мають спільний Кодекс етики та професійні (технічні) стандарти, спільну систему професійної підготовки та значною мірою спільні витрати.

Як і більшість професійних об'єднань Великої Британії, Інститут та Факультет («Професія») відіграють подвійну роль: вони є органом, що, з одного боку, *представляє* своїх членів перед широким загалом, а, з другого боку, *регулює* діяльність своїх членів на благо суспільства. Ця подвійна роль зводиться до таких функцій:

- *Регулювання* членів об'єднання щодо виконання ними вимог як Кодексу етики, так і професійних (технічних) стандартів;
- *Професійне навчання* осіб, які бажають стати актуаріями, та *постійне подальше підвищення кваліфікації* існуючих актуаріїв;
- *Співробітництво* з урядовими органами, приватним сектором, органами нагляду та іншими професіями;
- *Запровадження нових методів діяльності (інновації)*, за допомогою відповідних досліджень та професійних дискусій, з метою розширення та поглиблення професійних знань;
- *Заохочення* актуарної діяльності взагалі (але не конкретних осіб або фірм).

Представники професії актуаріїв традиційно прагнули до *об'єднання та співробітництва* як у місцевому масштабі, так і на міжнародному рівні. Об'єднання актуаріїв різних країн світу тісно співпрацюють між собою. Між об'єднанням актуаріїв Великої Британії та кількома міжнародними організаціями існують угоди про взаємне визнання, які дають можливість актуаріям однієї країни отримувати кваліфікацію актуарія в іншій країні.

Спільний дохід Інституту та Факультету складає приблизно 11 мільйонів фунтів стерлінгів на рік, джерела фінансування Інституту та Факультету – це внески членів, оплата іспитів, публікацій та різноманітних заходів.

Рада з питань фінансової звітності (РФЗ – Financial Reporting Council (FRC))

Рада з питань фінансової звітності (РФЗ) – це незалежна наглядова установа (регулятор) Великої Британії, яка регулює питання звітності та корпоративного управління. Вона була заснована в 1990 році. Мета РФЗ – забезпечення довіри до корпоративної звітності та управління. Для досягнення цієї мети РФЗ стимулює такі напрямки:

- Підготовку високоякісної корпоративної звітності;
- Якісне проведення аудиту;
- Високі стандарти корпоративного управління;
- Забезпечення порядності, компетентності та прозорості в діяльності актуаріїв;
- Забезпечення ефективності самого РФЗ як незалежного регулятивного органу.

РФЗ є неприбутковою організацією, яка фінансується за рахунок внесків сектору бухгалтерського обліку та аудиту, приватного бізнесу та уряду. Приватний бізнес (компанії,

² Під «Професією актуаріїв» (з великої літери) маються на увазі Факультет і Інститут актуаріїв, у той час як «професія актуаріїв» (актуарна діяльність – з малої літери) означає всіх осіб даної професії у Великій Британії, які є членами цих двох організацій.

чий акції котируються на Лондонській фондовій біржі) сплачує свої внески опосередковано – через Управління фінансових послуг (FSA).

РФЗ наразі взяла на себе обов'язок встановлювати стандарти актуарної діяльності та здійснювати нагляд за регулюванням професії актуаріїв. Мета нового режиму – підвищити якість актуарної звітності та забезпечити порядність, компетентність та прозорість в роботі актуаріїв на благо всіх, хто користується порадами актуаріїв. Річні витрати на запровадження нового режиму становитимуть, за оцінками, менш ніж 2 мільйони фунтів стерлінгів.

РФЗ планує розпочати виконання своїх нових обов'язків з квітня 2006 року. РФЗ надає роз'яснення щодо своєї пропозиції про фінансування своїх нових функцій – встановлення актуарних стандартів та регулювання актуарної діяльності. Мета пропозиції – компенсувати витрати на запровадження нової системи через:

- Щорічне стягнення зі страхових компаній (45% витрат) та пенсійних фондів (54% витрат); та
- Щорічні внески актуаріїв (10%).

Комітет з питань стандартів актуарної діяльності (КСАД – Board for Actuarial Standards (BAS))

РФЗ виконує свої функції за допомогою ряду комітетів, наприклад, Комітету з питань стандартів бухгалтерського обліку та звітності. У Звіті Моріса міститься рекомендація, щоб РФЗ, за консультативною участю спільноти актуаріїв, створив робочий орган для вироблення стандартів актуарної діяльності. Тому, починаючи з 2006 року, РФЗ запроваджує нову структуру – Комітет з питань стандартів актуарної діяльності (КСАД). КСАД почне працювати у квітні 2006 року як структура РФЗ, що бере участь у виконанні завдань РФЗ – стимулюванні довіри до корпоративної звітності та управління через встановлення високоякісних актуарних стандартів.

КСАД має такі цілі:

- Сприяти зміцненню довіри до корпоративної звітності та управління; та
- Стимулювати порядність, компетентність та прозорість у роботі актуаріїв

КСАД має намір досягти цього, встановлюючи та вдосконалюючи технічні стандарти актуарної діяльності та гарантуючи, що вони є зрозумілими, узгодженими та вичерпними.

Управління з фінансового регулювання та нагляду (FSA)

Управління фінансових послуг – це незалежна неурядова установа, яка має повноваження згідно з Актом (законом) про фінансові послуги та ринки 2000 року. FSA підзвітне Казначейству (Міністерству фінансів). FSA фінансується опосередковано сектором фінансових послуг. Казначейство призначає правління FSA, яке зараз складається з Голови, Головного виконавчого директора, трьох виконавчих директорів та 10 не виконавчих директорів (включно з головним не виконавчим директором, Заступником Голови). Правління визначає політику FSA, але поточні рішення та управління персоналом є обов'язком Управлінців.

Загальна мета FSA – сприяти ефективному, впорядкованому та чесному функціонуванню ринків та добросовісності операцій за участю дрібних споживачів. Ця загальна мета конкретизована в Акті (законі) про фінансові послуги та ринки, який визначає чотири основні завдання FSA:

- Довір'я до ринку: забезпечувати довіру до фінансової системи;
- Обізнаність суспільства: сприяти розумінню роботи фінансової системи спільноту;

- Захист споживача: забезпечувати належний ступінь захисту споживачів; та
- Зменшення фінансової злочинності: зменшення можливостей для використання бізнесу зі злочинною метою.

Виконуючи свої функції згідно з Актом (законом) про фінансові послуги та ринки, FSA зобов'язане брати до уваги ряд «принципів належного регулювання», а саме:

- Ефективність та економічність: необхідно якомога ефективніше та економічніше використовувати наявні ресурси.
- Роль керівництва: вище керівництво фірми несе відповідальність за її діяльність та забезпечує виконання нею вимог органів нагляду. Тому фірми повинні приділяти достатньо уваги роз'ясненню того, хто за що відповідає, та забезпеченню належного моніторингу та контролю справ фірми. Органам нагляду не слід без потреби втручатися у справи фірми.
- Пропорційність: будь-які обмеження, що їх FSA запроваджує у секторі фінансових послуг, повинні врівноважуватись тими перевагами, які мають стати наслідком цих обмежень.
- Інновації: FSA прагне сприяти інноваціям у видах діяльності, які воно регулює, у такий спосіб, щоб не накладати на учасників ринку зайві обмеження, які заважатимуть їм запроваджувати нові фінансові продукти та послуги.
- Міжнародний характер нагляду: FSA бере до уваги міжнародні аспекти багатьох видів фінансового бізнесу та конкурентоспроможність Великої Британії. Це передбачає співробітництво із зарубіжними органами нагляду, як з метою узгодження міжнародних стандартів, так і для ефективного моніторингу великих міжнародних фірм та ринків.
- Конкуренція: FSA намагається зводити до мінімуму негативний вплив на конкуренцію, який може виникати внаслідок наглядової діяльності, та сприяти конкуренції між фірмами, які воно регулює.

Регулятор пенсійних фондів

Регулятор пенсійних фондів (орган нагляду за пенсійними фондами) – це нова установа для роботи з пенсійними фондами у Великій Британії. Він розпочав свою діяльність 6 квітня 2005 року замість Управління регулювання професійних пенсійних фондів. Регулятор пенсійних фондів відрізняється від свого попередника – Управління регулювання пенсійних фондів кількома моментами. Новий регулятор:

- Має чіткий перелік офіційно визначених завдань;
- Має ширші повноваження щодо перевірки пенсійних схем та, якщо необхідно, вжиття відповідних заходів;
- Користується упереджувальним підходом з орієнтацією на оцінку ризиків; та
- Надає практичну підтримку галузі пенсійного забезпечення.

Все це не призводить до ще більшої бюрократії – натомість очікується, що нагляд за пенсійними схемами, управління якими здійснюється належним чином, не потребуватиме такої кількості ресурсів регулятора, як раніше.

Акт (закон) про пенсії 2004 року визначає цілий ряд конкретних завдань Регулятора пенсійних фондів:

- Захищати кошти членів корпоративних та професійних компаній;
- Сприяти належному адмініструванню пенсійних схем компаній; та
- Зменшувати ризик виникнення ситуацій, які можуть призвести до вимоги компенсації за рахунок Фонду пенсійного захисту.

Повноваження Регулятора пенсійних фондів розподіляються на три великих категорії:

- Перевірка пенсійних схем: збір інформації для визначення і моніторингу ризиків. Джерела інформації – обов'язкова звітність, яка надається пенсійними фондами, сигнали про значні порушення закону та повідомлення про помітні події, що надходять від опікунів та працівників пенсійних фондів.
- Виправні заходи: у разі виявлення проблем існує кілька можливих варіантів дій, спрямованих на захист коштів членів пенсійних фондів:
 - Надіслати повідомлення відповідним особам або компаніям з вимогою вжити конкретно зазначені дії протягом певного періоду часу;
 - Стягнути з роботодавця несплачену суму внесків, якщо дата платежу прострочена;
 - Випустити так званий «наказ про заморожування», за яким призупиняється будь-яка діяльність в рамках пенсійної схеми, аби регулятор мав можливість перевірити те, що викликає занепокоєння, та заохотити обговорення проблем;
 - Позбавити повноважень тих опікунів, діяльність та особа яких не відповідають вимогам до посади опікуна;
 - Накладати штрафи;
 - Переслідувати певні порушення в судовому порядку.
- Заходи, спрямовані проти ухилення: не дозволяти роботодавцям ухилятися від своїх зобов'язань щодо сплати пенсійних внесків і перекладати їх на Фонд пенсійного захисту (ФПЗ – Pension Protection Fund (PPF))³. Для захисту коштів членів пенсійних схем та зменшення ризику претензій для Фонду пенсійного захисту Регулятор пенсійних фондів може видати наказ, що в разі навмисної спроби ухилитися від сплати внесків за пенсійними зобов'язаннями винні в цьому мають сплатити повну суму цих обов'язкових зобов'язань безпосередньо у пенсійний фонд або правлінню Фонду пенсійного захисту.

³ Фонд, який гарантує сплату (частини) пенсійних зобов'язань в разі одночасного банкрутства спонсорів пенсійного плану та недофінансування пенсійної схеми. Усі пенсійні схеми Великої Британії зобов'язані робити внески в цей фонд. Його було засновано порівняно недавно. Існують сумніви щодо того, чи є достатніми внески до нього та чи справедливо вони розподіляються за різними пенсійними схемами. Останнім за часом було рішення, що пенсійні схеми повинні будуть сплачувати внески не лише на основі свого розміру, але і ризику, на який вони наражаються (виходячи з рівня недофінансування та фінансового стану спонсорів). Це рішення справедливе, але може призвести до того, що «слабші будуть ще слабшими».